

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs I. De conferendis beneficiis personis designatis, habilibus in genere, & in specie de Episcopis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

CAPUT TERTIUM.
DE PERSONIS, QUIBUS CONFERENDA BENEFICIA, IPSOQUE COLLATIONIS ACTU.

PARAGRAPHVS I.

De conferendis beneficiis personis designatis, habilibus, seu qualificatis in genere, & in specie de Episcopis.

Questio 759. An, & qualiter inhabilis possit petere & acceptare beneficium Ecclesiasticum, & an teneatur occultum defectum suum manifestare?

1.

Espondeo primò: ordinariè loquendo, qui est irregularis, v. g. aut aliter inhabilis ad beneficium, non potest illud petere aut acceptare, nisi prius dispensationem super defectu, si dispen-

sabilis, obtineat. Laym. in c. cum in cunctis. de elect. §. inferiora. num. 18. Argumento c. innotuit. de elect. c. nisi. de renunciat.

2. Respondeo secundò: si eligendus aut electus, vel etiam aliter promovendus sciat se inhabilem ob defectum suum, cum de eo sit inquisitio (quam Superior, dum tantum agitur, ne indignus promoveatur, etiam nullà præcedente infamia aut querelâ, ex officio instituire debet, etsi secus sit, dum agitur de punitione, Argumento c. 1. de postul. Laym. loc. cit. n. 2. citans Abb. Innoc. Burr. in hoc c. 1. Navar. in rubr. de iudiciis. num. 92. Sanch. de matrim. l. 3. d. 14. n. 2.) manifestare tenetur, aut ab acceptanda electione aliâve promotione sui abstinere. Laym. in c. cum nobis. de elect. n. 1. sic etiam Sanch. loc. cit. ait de admittendis ad Ordines, quod ipsi etiam ordinandi, si de indignitate, aut impedimento occulto interrogentur, teneantur illud confiteri, aut à petitione & susceptione Ordinum abstinere: videturque etiam ad faciendam ultronee hanc manifestationem teneri, ut ex Sanch. loc. cit. indicat Laym. ad cit. §. inferiora. num. 18. Neque enim, ut ibidem ait, in tali casu homini imposita est necessitas, seipsum infamandi; cum possit ab Ordine suscipiendo abstinere, & beneficium non petere, aut non acceptare.

3. Respondeo tertio: accidere tamen potest casus, ut quis beneficium sibi delatum non facile, hoc est, sine infamatione sui recusare possit, adeoque in eo occultam irregularitatem, aliâve sui inhabilitatem cum dicta sua infamia manifestare non teneatur. Laym. ad cit. §. inferiora. n. 19. citans pro hoc Suar. de cens. d. 40. f. 2. n. 31. & 34. & Innoc. in c. innotuit. de elect. n. 2. Electio enim, collatio

aut provisio beneficii facta personæ irregulari naturaliter & quasi fundamentaliter constitit. Laym. ibid. & collatio beneficii facta personæ incapaci, si bonâ fide facta sit, tenet mero jure. Lott. l. 2. q. 47. num. 91. ex Innoc. in c. cum nostris. de concess. preb. n. 3. tamen autem à jure Ecclesiastico sit prohibita, imò etiam in Ordine ad forum externum irrita, tamen lex ista positiva, unde dimanat obligatio ista manifestandi inhabilitatem suam, non obligat in casu necessitatis. Laym. cit. n. 19. Sic etiam in irregularis tacuit defectum suum, & postea impetrat super eo dispensationem, electio vel collatio ante facta eo ipso conferitur valida, quod falsum foret, si electio seu collatio talis secundum fundamentum & substantiam ante omnem iudicis sententiam irrita esset; quia quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere. Laym. ibid. & illud subjungens, quod licet provisio beneficii omni jure sit penitus irrita, posse tamen contingere casum, ut quis, quantum in se est, sibi oblatum licite acceptet ob gravem necessitatem. V. g. si Titius sciens simoniacam pactionem intercurrisse, vel conficius suâ occultæ excommunicationis, quam proderi non potest, nec absolutionem impetrare, à patre, gravibus intentatis minis, cogatur beneficium statim acceptare, postea revalidationem tituli consecuturus, aut beneficium renunciaturus.

Questio 760. Qualiter, dum quis inhabilis, adeoque provissus invalide, jus ejus convalescat post dispensationem?

Respondeo: si quis ob defectum nulliter provissus est, sublato per dispensationem defectu ab eo, qui dispensandi potestatem habet, jus provissio convalescit; dum enim defectus ex jure positivo est dispensabilis, provissio quodammodo nempe fundamentaliter, ut dictum q. precedente, & jure naturali spectato, subsistit, ac ideo sublato defectu per legem positivam inducto, etiam civiliter seu in ordine ad forum externum perfici potest. Laym. in c. innotuit. de elect. n. 9. Idem quoque tradit Laym. in c. nisi cum pridem. de renunciatione. n. 5. ubi: si aliquis in excommunicatione, suspensione, irregularitate occulta institutus fuit, sublato impedimento per eum, qui potestate absolvendi, aut dispensandi præditus est, eo ipso titulum validari, tanquam probabile docui Theol. mor. tr. c. 15. n. 3. & in c. super eo. de elect. n. 3. §. deinde. modò tamen res in nullius præjudicium cedat. Sic v. g. si Capitulares ignoranter elegerint indignum, penes ipsos maneret jus aliam electionem faciendi; ideòque absque eorum consensu defectus ille in ordine ad jus electionis illius habitæ stabilendum non posset tolli ab Ordinario; secus si scienter; tunc enim non posset contradicere, juxta c. nulli, de elect. in c. Laym. cit.

tit. c. 9. Sic etiam, si provifus ob crimen privationem ipfo jure incurriflet, & provifio ad alium fpectaret, non poffet Ordinarius, in crimine difpenfando, titulum ejus validare cum præjudicio collatoris non contententis. Argumento c. *quamvis*, de *refcript.* in 6. Laym. loc. cit. uti nec Epifcopus, dum in beneficiatum tulit fententiam depofitionis, non potefit dein eum reftituere fine patroni confenfu, utpote cui per dictam depofitionem jus novæ præfentationis faciendæ acquifitum. Laym. loc. cit.

Quæftio 761. An igitur electus aliterve provifus tempore provifionis laborans defectus, quem sperat brevi pofit tempore fe fublaturum, dum nemo fe ei opponit, interim in foro confcientia tutus efle poffit, ita ut tituli revalidatione, aut difpenfatione non egeat?

Refpondeo affirmativè Laym. ad c. *cum in cunctis*, de *elect.* ad §. *inferiora*, n. 14. adducit in fpecie exemplum laborantis tempore provifionis infamiæ facti, feu commiffi criminis, quod fe per vitæ publicam emendationem brevi emendaturum fperat. Item conftituti tempore provifionis in irregularitate, fufpenfione, excommunicatione minore, deftuturi legitimæ ætate, fcientiæ requifitâ, dum fperat brevi fe abfolutionem à fufpenfione, difpenfationem ab irregularitate, habiturum legitimam ætatem, & fufficiente n fcientiam acquifitum &c. citat pro his omnibus Innoc. in 6. quod *ficut*, de *elect.* & c. *cum noftris*, de *conceff. præb.* Jo. Andr. inc. *Capitulum*, de *refcript.* Felin. in c. *inquisitionis*, de *accufat.* n. 6. Abb. in c. 1. de *integ. reftit.* num. 19. & in c. *quia plerique*, de *immun.* Ecclef. nu. 31. Idem habet Laym. ad cap. *grave*, de *præbendis & difp.* de *Prelatis*, q. 53. & 59. nimirum electum aut provifum, fi defectum fcientiæ aut improbitatis tollere poffit ac velit, ipfiquè lis nulla moveatur, in confcientia tutum efle, atque Laym. in c. *cum in cunctis*, num. 15. hanc ipfam doctrinam defumi ex generali principio feu regula, quam tradunt cit. AA. & infuper Nav. de *alienat. rerum Ecclef.* n. 17. Sylv. v. *alienatio*, q. 13. Sa. v. *contractus*, Sanch. de *matrim.* l. 8. d. 7. n. 12. nimirum, fi in electione aut provifione beneficii, alienatione rei Ecclefiafticæ, fimilive actu defit folemnitas aliudve requifitum, licet id fecundum jus pofitivum cenfeatur efle fubftantiale, fi tamen obfervata fint ea, quæ fpectato jure naturali neceffaria funt, electus, provifus, contrahens (modo nulla injuria intervenerit) tutus efle poffit in confcientia, donec electio, collatio, alienatio, fimilive actus ab eo, qui potefatem habet, refcindatur; quod ipfum jura non raro fignificant, dum electionem v. g. quæ ipfo jure infirma eft, dicunt à giudice irritandam, adeoque; judicis fententiâ, faltem declaratoriâ, opus efle, ut electus vel provifus abcedere cogatur, juxta c. *cum dilectus*, de *confuet.* c. 1. de *poftul. fcriptum*, de *elect.* c. ult. de *Clerico excommunicato*, fubdit tamen Laym. n. 16. hanc doctrinam non ita accipiendam, ac fi univerfalifit, five quod Magiftratu, cum Ecclefiaftico, tum fæculari defit poteftas, latâ lege ob publicam utilitatem, electionem, collationem, contra ædum aliudve actum, qui jure naturali præcise fpectato fubifteret, ita penitus ab initio infirmandi, ut ne in confcientiâ quidem foro aliquis ex eo effectus fequatur; fed ita accipiendam dictam doctrinam, ut in dubio, & nifi

P. Leuwen, Fori Benef. Tom. II.

lex aliud exprimat, vel ex natura contractus alteriusve actus neceffariò aliud fequatur, præfumentum non fit, talem efle humanarum conftitucionum rigorem, refertque feipfum *Theol. moral.* l. 1. tr. 4. c. 16. n. 6. & 9. Porro exempla aliqua funt frequentia, in quibus lege Ecclefiafticâ ita infirmata eft provifio beneficii, ut provifus nullum omnino jus in eo acquirat, ideòque illud retinere nequeat, fed dimittere obligatus fit in confcientia, nifi difpenfationem, tituli que revalidationem obtinuerit; quin &, fi ita invalidè provifus in propria perfona illud adminiftraret, incurrat vitium intrufionis, per quod de novo inhabilis redditur ad idem beneficium obtinendum juxta ea, quæ dixerat *Theol. moral.* loc. cit. c. 15. n. 3. Primò fi quis provifus fuerit conftitutus in excommunicatione majore. c. *poftulatis*, de *Clerico excommunicato*. Suar. de *cenf.* d. 13. tra. 1. s. 1. idque locum habere, etfi excommunicato occulta fit, aut probabiliter ignota excommunicatio, ait Laym. citans Suar. ubi ante, n. 3. Abb. in cap. *poftulatis*, contra Felin. & Navar. Secundò fi provifus fit ab electoribus vel collatore fufpenfis, vel excommunicatis denunciatis, feu non toleratis. Tertio, fi poftularus, electus, confirmatus, provifus eft interveniente fimoniâ, juxta *Extrav. 2. de fimon.* inter *communes*. Quarto, fi provifus infamis infamiæ juris. vide de his dicta pluribus fuis locis.

Quæftio 762. An, fi beneficium conferatur aliis à defignatis, teneat collatio?

Refpondeo: fi ob favorem ipforum designatorum fit facta talis designatio (uti cenferur facta, quoties conflagineis fundatoris, vel oriundis ex certo loco beneficia designantur, tenet collatio, dum aliquis ex designatis non contradicit; non fecus ac collatio beneficii jurispatronatus facta fpecto patrono, dum patronus non contradicit; quia ficut refcinditur hæc collatio folum ob præjudiciû patroni, ita illa folum ob præjudiciû designatorum. Caftrop. de *benef.* d. 4. p. 9. n. 4. citans Cenedo ad *decret. collect.* 89. Gutt. l. 2. q. 9. can. c. 11. num. 37. Garc. p. 7. c. 11. à num. 1. Si verò designatio facta non ob favorem designatorum, fed ob Ecclefia & beneficii refpectum; dum nimirum certo generi perfonarum, feu habentibus certas qualitates designantur beneficia, ut melius Ecclefia provideatur, & beneficii obligationibus fatifiat, prætoritâ tali perfonâ habente talem qualitatem, collatio facta alteri non habenti talem qualitatem, eft nulla, licet nullus alius habens requifitam qualitatem illud petat fibi conferri; quia Ecclefia, utpote in cujus favorem talis qualitas requifita, cum fit femper invitata, ideòque ad cujusvis, etiam non qualificati, petitionem collatio talis declarari poteft nulla. Caftrop. *ibid.* citans Garc. ubi ante, à num. 11. Intelligenda tamen hæc funt, dum perfonæ fic qualificatæ repertiuntur, quæ ad talia beneficia afpirent; unde fi contingat, nullum ad efle taliter qualificatum, alteri, modò is aliàs fit habilis, poteft de tali beneficio provideri. Corrad. pr. *benef.* l. 2. c. 10. n. 67. citans Lamb. de *jurep.* p. 1. l. 2. a. 24. nu. 20. Sic etiam, dum beneficium conferri debet certæ perfonæ, vel certo perfonarum generi, fubintelligitur, fi illa fit idonea, non aliàs. Corrad. loc. cit. num. 68. Item, fi quidem adfint habentes requifitas qualitates, & non petant, vel renuant beneficium; difpofitio enim illa intelligi debet; fi adfit qualificatus, qui petat feu velit provideri. Corrad. n. 69. citans Rebuff. *super concord. rubr. de collatione*, §. ult.

FF

Quæftio

Questio 763. An, si Episcopus contulit incapaci, possit iteratò conferre?

Respondeo: quòd si Episcopus, in quo supposita ab initio simultanea cum Capitulo per concordiam seu pactum, aliàve concessionem factam ei à Capitulo, solidatum est jus conferendi beneficium aliquod sub ea lege, ut certo generi personarum, seu habentibus certas qualitates, alteri personæ non habenti dictas qualitates illud contulit, adeòque nulliter, ultra nullitatem hujus actûs ex toto, non esse ademptam ei eam concessionem seu potestatem conferendi, quò minus, etiam ad eandem illam vacationem, possit iterum providere de persona habente requisitas qualitates, modò res sit integra, id est, nisi aut ex temporis lapsu, aut ex appellatione interposita sit potestas devoluta, vel aliàs, puta, ex applicatione, provisione intercisâ, ut dictum est supra, ubi de potestate Capituli quòd ad conferenda beneficia. De ceterò collatorem, postquam semel indigno, præsertim scienter, contulit, non posse iteratò illud beneficium conferre alteri ad eandem vacationem, sed esse locum devolutioni, videtur sequi ex dictis de devolutione & præsentatione, ubi qualiter patronus variare possit.

Questio 764. Quenam sint pœne indignis conferentium?

Respondeo: Prælatus indignis conferens beneficia, si post unam & alteram correptionem se non emendet, in Concilio provinciali à collatione beneficiorum suspendi debet. *cap. grave. de præb. Laym. ibid. n. 4.* hæc autem pœna longè diversa est ab ea, quæ decernitur in *c. cum in cunctis. de elect.* ibi enim statuitur, ut eligens (idem est de collatore) indignum pro ea tantùm vice, seu quòdâ ejus beneficii collationem privatus sit; hic verò de cuiuslibet beneficii provisionibus dicitur, si indignos promoveant, & moniti se non emendent, ut ab omni beneficiorum collatione suspendantur, suspensione Papæ vel proprio Patriarchæ reservatâ, licet aliter, et si non rectè, ut inquit Laym, rem hanc explicet Gloss, in *cir. c. grave. v. persona.*

Questio 765. An Episcopo conferri possit beneficium?

1. Respondeo primò: collatio dignitatum vel beneficiorum facta Episcopo est invalida, nisi fiat in dispensatione Papæ, aut ex justa & necessaria causa, v.g. quia Episcopus non erat in possessione Episcopatus, sed exulabat; vel quia non habet fructus sufficientes ad se sustentandum, *Garc. p. II. c. 6. n. 44. citans Abb. in c. cum nostris. de concess. præb. num. 4. & 7. & 15. Lamb. p. 1. l. 2. q. 7. a. 16. Rodr. in sum. tom. 2. c. 10. n. 7. Less. de just. l. 2. c. 34. n. 139.*

2. Respondeo secundò: valet tamen collatio, præsertim beneficii simplicis facta Episcopo, qui renunciavit Episcopatu. *Garc. loc. cit. n. m. 45. citans Navar. cons. 14. & 15. de elect. contra Cardin. in c. ad supplicationem. de renunc. n. 1. putantem etiam tali Episcopo non posse conferri beneficium sine dispensatione vel causa.*

3. Respondeo tertio: valet etiam facta Episcopo titulari. *Garc. ibidem. & Nav. contra Bursatt. cons. 35. l. 4. n. 23. dicentem, quòd promotus ad Episcopatum titularem, per hoc reddatur inhabilis*

ad alia deinceps beneficia habenda sine indulto Papæ. Addit quoque *Garc. n. 46.* se respondisse, etiam pensionem reservatam Episcopo titulari sine dispensatione esse validam, citat hanc in rem *Sanch. de matrim. l. 8. d. 4. à num. 2. & Tusch. l. 1. D. v. dispensatio.*

4. Respondeo quartò: valet collatio beneficii facta electo in Episcopum ante confirmationem; nam ante hanc est capax beneficii alterius, si sibi conferatur. *Garc. loc. cit. n. 47.*

Questio 766. An beneficium resignatum conferri possit consanguineis, affinis, familiaribus collatorum & resignantium?

Respondeo: de hoc dicendum infra de resignatione beneficiorum, ubi, quibus resignari possint beneficia. Cetera quæ hic examinari deberent, in specie de qualitatibus personarum, quibus conferenda beneficia, puta, de ætate, sanitate, scientia, moribus, legitimitate, carentia censurarum & infamix, bigamia, de semel facta earum rejectione, & similia omnia exactè tractata invenies tum *primâ part.* ubi de qualitatibus promovendorum ad beneficia, tum *sect. 2. hujus part.* ubi de eligendis.

PARAGRAPHVS II.

De collationis legitimæ conditionibus.

Questio 767. Quæ sit distinctio inter ea, quæ ut forma, & quæ ut conditiones requiruntur ad collationem?

Respondeo: quæ ut forma requiruntur, ita servari debent, ut nec minimum omittatur, aliàs actus corrumpitur; cum forma det esse rei. *Castrop. de benef. in præm. ad D. 3. de quo vide plura apud Gonz. gl. 4. num. 137.* Conditiones dicuntur, quæ non ita sunt ad actum requisitæ, ut ex illarum omissione actus corrumpatur, quia actui adjacent. *Castrop. ibid.* Est autem hoc ipsum quandoque difficile discernere, num aliquid ut purè conditio, num ut quid formæ requiratur; illud tamen notandum, quòd, ut ait *Castrop.* regulariter loquendo, conditiones in beneficiorum provisione requisitæ hunc effectum præstent; nimirum quòd ex earum omissione actus sit nullus, ac ita naturam formæ induant.

Questio 768. Quot, vel quæ sint conditiones collationis legitimæ?

Respondeo: sunt sequentes: quòd debeat esse pura, certa, facta in perpetuum, sine diminutione, & gratis.

Questio 769. An, & qualiter collatio fieri possit conditionatè, & quasi paciscendo?

1. Respondeo primò: potest fieri sub conditione qualibet de præterito vel præterito, quæ beneficio de jure inest, aut ei annexa est, dicendo: v.g. confero tibi beneficium, si vacat, si ætatem ad illud requisitam habes, *Garc. p. 8. c. 2. num. 4. citans quam plur. Castrop. loc. cit. p. 1. n. 4. citans Valq. de benef. c. 4. s. 4. num. 241. Azor. p. 2. l. 6.*